

Posudek vedoucího diplomové práce Sary Valové
Geneze románu Terézy Novákové *Děti čistého živého*

Román Terézy Novákové *Děti čistého živého* (časopisecky v roce 1907, knižně 1909) charakterizuje heslo v Lexikonu české literatury jako autorčin „kompozičně nejsložitější“. V pozůstalosti T. Novákové se zachovala bohatá dokumentace ke zrodu tohoto románu. Literatura předmětu věnuje autorčiným poznámkám, výpiskům, črtám, deníkovým záznamům apod. jistou pozornost už více než sto let, ale s proměnlivou inspirativností se zabývá především vztahem reálných faktů a jejich zpodobení v uměleckém textu.

Sára Valová si oproti tomu zvolila za téma svého výzkumu růst textu od prvních zaznamenaných nápadů či impulsů až po publikovanou verzi. S oporou o de Biasiho práci *Textová genetika* (fr. 2011, v českém překladu Martina Pokorného 2018) analyzuje dostupné prameny v tzv. předkompoziční a kompoziční fázi. Druhou zmiňovanou etapu výzkumu završuje autorka náročnou diplomatickou edicí listů s poznámkami Terézy Novákové na volných listech, jež pro účely své práce nazývá „tvůrčím deníkem“.

Pokud si mohu dovolit odhad, co je pro Sárú Valovou největším úskalím – záměrně formuluji nikoli v minulém čase, nýbrž v přítomnosti, neboť věřím, že diplomovou prací autorčin zájem o textovou kritiku teprve začíná –, pak je to obava, že úplným nezprostředkovaním poznaného materiálu bude studovaný úkaz zkreslen. Krátce řečeno, je to až hypertrofovaná pokora před vytčeným tématem. Schopnost nepřehledný materiál nějak strukturovat proto považuji za cennou stejně, jako je trpělivá a současně kritická pozornost věnovaná vzniku románového textu. Pro Sárú Valovou to znamenalo jednak nepřetržitě posuzovat, na co je nutné z nalezených archiválií rezignovat, jednak přemýšlet o tvaru vlastního spisu. A sledovat, jak autorka text diplomové práce postupně tvarovala (zejména krátila a přeskupovala) a jak současně přemýšlela o jeho sledu, bylo pro mě nakonec z celého procesu to nejcennější.

Sára Valová přitom pracovala zcela samostatně, coby vedoucí její DP jsem nikdy nemusel do průběžných verzí vstupovat takřikajíc zvnějšku, ale vždycky jsem měl od autorky připravenou otázku, rozcestník, varianty dalšího postupu, a má role se de facto stávala více a více poradní, než že by byla „vedoucí“. Autorka prokázala schopnost suverénně zvládnutého literárněhistorického výzkumu a poučené textové analýzy. Doporučuji její práci k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborné“. Současně doporučuji, aby po redakci byla její práce publikována v odborném tisku.